מה הדין: חובת השבת גזלה כשהנגזל עבר לגור במדינה אחרת – מי חייב לטרוח ולהגיע?

מתוך שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א בדיני ממונות, נזיקין והלכות גזילה

אדם שגזל מחברו חפץ או ממון, ואחר כך הודה בגזלה וביקש להשיבה, אלא שהנגזל העתיק את מגוריו לעיר אחרת או למדינה מרוחקת – אין הגזלן חייב לרדוף אחר הנגזל למרחקים, אלא יודיעו שהגזלה שמורה עבורו, והנגזל הוא שצריך לבוא וליטול את שלו.

נפסק להלכה בשולחן ערוך (חושן משפט, סימן שס"ז סעיף א'): "הגוזל את חברו, אף על פי שכפר בו, הואיל ולא נשבע – אם חזר והודה, אינו חייב לרדוף אחר הבעלים להחזיר, אלא תהיה בידו עד שיבואו וייטלו את שלהם".

מקור הדין מיוסד על תקנת חז"ל הידועה כ**"תקנת השבים"**, שנועדה להקל על החוטא המבקש לשוב בתשובה, שלא להטיל עליו הוצאות וטרחאות מופרזות בדרכים. בשיעור הובאה מחלוקת הפוסקים בביאור דין זה:

שיטת הרשב"א וערוך השולחן: הפטור לרדוף אחר הנגזל הינו תקנת חכמים מיוחדת ("תקנת השבים") כדי שלא לנעול דלת בפני השבים.

שיטת הש"ך והנתיבות המשפט (חושן משפט, סימן שס"ז סעיף קטן ב'): הש"ך מחדש שזהו עיקר הדין מן התורה: ברגע שהגזלן הודה והעמיד את הגזלה ברשות הנגזל, יצא מידי גזלן, ומשם ואילך מוטלת החובה על הנגזל לבוא וליטול את ממונו. יתרה מזו, אפילו אם דווקא הגזלן הוא זה שעזב את הארץ, משהודה והודיע לנגזל שהחפץ שמור עבורו, אין הגזלן חייב לשלוח את החפץ אל הנגזל, אלא הנגזל מגיע אל מקום החפץ ונוטלו *(סמ"ע ונתיבות המשפט שם)*.

התשובות נערכו על פי שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א ועל פי פסקים שקיבל מאת הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל ומגדולי הפוסקים, והן לעיון בלבד. אין לסמוך על האמור כאן להלכה למעשה, ובשאלה פרטית יש לפנות לרב או לבית הוראה.

בית מדרש להכשרת דיינים ומורי הוראה

לימודי הלכה ברמה גבוהה ועיון ישיבתי מעמיק על פי גדולי הפוסקים, בראשות מורנו הרב אלחנן פרץ שליט"א, גאב"ד "חוקת משפט".

שימוש בדיני תורה בפועל ותעודת הסמכה בסיום המסלול · שיעור חושן משפט בכל יום שלישי בערב, שכונת רוממה, ירושלים

חפשו בגוגל: "בית הוראה הוראת המשפט"

להרשמה ולפרטים: 02-6260680 · horat-hamishpat.co.il

סרקו את הקוד לאתר הוראת המשפט

https://horat-hamishpat.co.il/halacha-qa/return-theft-victim-moved-abroad/